

N:o 248.

Af herr **A. Thylander**, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition
angående ny aflöningsstat för statskontoret m. m.

I propositioner n:is 100 och 141 till innevarande års Riksdag angående ny aflöningsstat för statskontoret samt angående organisation af arméns centrala förvaltningsmyndighet har Kungl. Maj:t för de hos dessa myndigheter anställda vaktmästare föreslagit följande aflöningsförmåner:

	Lön.	Tjänstgörings- penningar.	Ortstillägg.
för förste vaktmästare	900	450	150
» vaktmästare	700	350	150,

eller för de förre tillhopa 1,500 kronor samt för de senare 1,200 kronor, hvartill kommer för vaktmästare ett ålderstillägg efter fem år af 100 kronor. Därjämte är föreslaget, att, därest vaktmästare i sådan egenskap åtnjuter fri bostad samt bränsle, skall, så långt denna förmån kvarstår, ortstillägg ej till honom utgå äfvensom å lönen afdragas 100 kronor årligen.

Detta Kungl. Maj:ts förslag innebär ju någon förbättring i jämförelse med de af den s. k. lönerogleringskommittén föreslagna lönesatser, hvilka inneburo en förhöjning från de nuvarande lönebeloppen af 300 kronor för båda graderna, hvarigenom aflöningen för förste vaktmästare skulle komma att uppgå till 1,400 kronor och för de öfriga till 1,100 kronor med ett ålderstillägg af 100 kronor.

Det torde ej heller kunna förväntas, att Riksdagen skulle vara villig att medgifva högre belopp såsom *begynnelseaflöning* än de af Kungl. Maj:t sålunda nu föreslagna beloppen, nämligen 1,500 kronor för förste vaktmästare och 1,200 kronor för öfriga vaktmästare. Men det finnes en annan aflöningsform, som i fråga om dessa vaktmästare vunnit ingen

Bih. till Riksd. Prot. 1907. 1 Saml. 2 Afd. 2 Band. 108 Häft. (N:o 248.)

eller blott — i jämförelse med andra statstjänare — ringa tillämpning, nämligen *ålderstilläggen*. Sådant åtnjutes ej alls, enligt regeringens nu föreliggande förslag, af förste vaktmästare, och öfriga vaktmästare skulle allenast erhålla ett dylikt tillägg efter fem års tjänst å 100 kronor.

Detta är enligt min uppfattning en orättvisa gentemot vaktmästarne i statens centrala ämbetsverk, och vågar jag härmed påkalla Riksdagens uppmärksamhet för vinnande af rättelse härutinnan.

De så kallade ålderstilläggen äro afsedda *dels* att utgöra belöning för en längre tids väl vitsordadt arbete i statens tjänst, *dels* att möjliggöra för en familjefader — ty staten måste väl utgå från, att dess tjänare skola vara i stånd att vid ej alltför sen ålder ingå äktenskap och kunna försörja familj — att möta de med åren tillväxande utgifterna för familjen. Dessa skäl tala ju i samma mån för ålderstillägg åt såväl tjänstemän som åt betjante. För tjänstemannagraderne äro äfven föreslagna respektive 3, 2 och 1 ålderstillägg, i regel på 500 kronor stycket, att utgå för hvarje gång efter 5 års förlopp.

Men äfven för den så kallade betjäntegraden, åtminstone inom distrikts- och lokalförvaltningarna, äro för närvarande medgifna ålderstillägg i större eller mindre utsträckning. Så åtnjuta vaktmästare vid tullverkets lokalförvaltningar, hvilka hafva en begynnelselön af 900 kronor jämte 500 kronor i tjänstgöringspenningar eller tillhoppa 1,400 kronor, efter fem års tjänst ett ålderstillägg på 300 kronor, så att slutaflöningen sålunda blir 1,700 kronor.

För postbetjante äro i årets statsverksproposition föreslagna *fyra* ålderstillägg, hvarterda med tre års mellanrum och utgående efter en något stigande skala. Den för dem föreslagna aflöningsstaten samt densammas verkan i de skilda lönegraderna för betjante af olika tjänsteålder framgår af följande tabell:

	Lön.	Tjänstgöringspenningar.	Summa begynnelseaflöning.	Med ålderstillägg			Efter 12 år slutaflöning.
				efter 3 år	efter 6 år	efter 9 år	
1:a graden	800	400	1200	1320	1440	1590	1740
2:a »	800	340	1140	1200	1320	1470	1620
3:e »	800	280	1080	1140	1200	1320	1470
4:e »	800	220	1020	1080	1140	1260	1380

Härtill komma förmåner af fri tjänstebeklädnad, läkarevård m. m.

Riksbankens vaktmästare åtnjuta enligt den af Riksdagen år 1902 fastställda stat i begynnelseafflöning 1,200 kronor med två ålderstillägg, efter respektive 5 och 10 års tjänstgöring, å 200 kronor hvarterda. Dessutom kunna högst 40 kronor i månaden tilldelas hvar och en af de vaktmästare, som omhänderhafva de mer ansvarsfulla uppdragen.

Slutligen har i den nu föreliggande kungl. propositionen om telegrafverkets utgiftsstater för år 1908 — med hänsyn till längden af den föreslagna dagliga tjänstgöringstiden — föreslagits, att för telegrafstyrelsens vaktmästare begynnelseafflöningen skulle bestämmas till 1,140 kronor med rätt till förhöjning af 120 kronor efter respektive 3, 6 och 9 år samt af 150 kronor efter 12 år, således tillhoppa *fyra* ålderstillägg. Slutlönen skulle då blifva 1,650 kronor. Inberäknas förmånen af beklädnadsersättning, 120 kronor, skulle begynnelseafflöningen blifva 1,260 kronor och slutaflöningen 1,770 kronor.

De med vaktmästarne i de centrala ämbetsverken i allmänhet närmast likställda vaktmästarna, nämligen de nyssnämnda i riksbanken och telegrafstyrelsen, hafva sålunda en betydligt bättre ekonomisk ställning än de, som nu närmast föreslås för ifrågavarande grad i statskontoret och arméförvaltningen, detta beroende på de två, respektive fyra ålderstilläggen, som öka slutaflöningen för riksbankens vaktmästare till 1,600 kronor och för telegrafstyrelsens till 1,770 kronor.

Visserligen kan sägas, att sistnämnda vaktmästare hafva i allmänhet längre tjänstgöring än deras kamrater i de centrala ämbetsverken, men som tjänstgöringen i de sistnämnda torde komma att bestämmas till minst 6 timmar, torde skillnaden i tjänstgöringstid ej komma att blifva särdeles betydande — under inga omständigheter tillräcklig att motivera så stor skillnad i afföningsförmåner som den här ifrågavarande.

Man plägar ju hänvisa till statsvaktmästarnes möjlighet till biinkomster. Men oafsedt det olämpliga — ja, staten ovärdiga — i att hänvisa sina tjänare, hvilkas bästa arbetstid den tager i anspråk, till att med extra arbete — som de vanligtvis nödgas utföra under den till hvila afsedda natten — förtjäna hvad som oundgängligen kräfvades till lifsuppehållet, torde detta tal om statsvaktmästarnes stora biförtjänster vara i många fall mycket öfverdrifvet. Och jag tillåter mig i detta hänseende hänvisa till den utredning i ämnet, som finnes i bilaga B till herr Lindhagens motion n:o 106 vid 1906 års riksdag. Och tillfälle till sådana

extraförtjänster torde ytterligare minskas med den föreslagna utsträckningen af tjänstgöringstiden.

Staten borde i stället, enligt mitt och mångas förmenande, liksom i fråga om tjänstemännen handla efter principen om *full lön för fullt arbete*. Äfven för de så kallade betjante borde såsom regel uppställas, att de — med full sysselsättning af sin statstjänst — finge sådan aflöning, att de kunde lefva däraf utan att nödgas jakta ut sig med sökande efter biförtjänster på skilda håll.

På grund af det anförda tillåter jag mig värdsamt hemställa om beredande åt vaktmästarne i de centrala ämbetsverken, d. v. s. nu närmast statskontoret och arméförvaltningen, af ålderstillägg, beräknade på annat sätt än som af Kungl. Maj:t i propositionerna rörande dessa bägge ämbetsverk föreslagits. Jag tillåter mig nämligen hemställa, att ifrågasvarande vaktmästares ålderstillägg skulle bestämmas så, att förste vaktmästare skulle erhålla ett sådant tillägg af 200 kronor efter 5 år och öfriga vaktmästare två ålderstillägg, hvardera af 200 kronor, att utgå efter 5 respektive 10 års väl vitsordad tjänstgöring. Slutlönen för förste vaktmästare skulle således blifva 1,700 kronor och för öfriga vaktmästare 1,600 kronor.

Jag tillåter mig således värdsamt hemställa,

att Riksdagen ville, med ändring i hithörande delar af Kungl. Maj:ts propositioner n:is 100 och 141 angående ny lönestat för statskontoret och angående ändrad organisation af arméns centrala förvaltningsmyndighet, besluta, att ålderstillägg till förste vaktmästare i dessa ämbetsverk skall utgå med 200 kronor efter 5 års väl vitsordad tjänstgöring samt till öfrige vaktmästare med 200 kronor äfvenledes efter fem år samt med ytterligare 200 kronor efter 10 års tjänstgöring.

Stockholm den 11 april 1907.

A. Thylander.